

- z viny. b) Chtění škody a uskutečnění škodné vůle při ručení bez viny.
- III. a) Chtění náhradní povinnosti. b) Obsah náhradní povinnosti jest uskutečněním škodné vůle.
- IV. a) Předpokladem náhrady jest protispolečenský charakter škody. b) Vina symptomem protispolečenské povahy škody. c) Určitý druh škodného jednání symptomem protispolečenské povahy škody.
- V. a) Dosahem protispolečenského rázu škody dán jest současně dosah náhradového závazku. b) Dosah protispolečenského rázu škody při vině. c) Dosah protispolečenského rázu škody při ručení za škody nezaviněné. d) Problém právně významné příčinné souvislosti.
- VI. a) Pojem škody. b) Pojem náhrady. c) Závěr.*)

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y.

Vlastnictví k věci prodané s výhradou vlastnickou zaniká tím, že vlastník vede na ni exekuci. V tomto počínání dlužno totiž, hledíc k neslučitelnosti práva vlastnického a zástavního, spatřovati mlčky projevené vzdání se práva vlastnického. Není v tom žádné vady, tím méně zmatečnosti, nevyřídil-li soud, zamítaje žádost za uznání vlastnictví, žádost, aby držitel věci bylo zakázáno tuto zeiziti a zastaviti a nařízeno vydati ji žalobci. Jde o pouhé důsledky vlastnictví a rozhodnutím o tomto je rozhodnuto i o nich.

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu z dovolacích důvodů čís. 1., 2. a 4. § 503 c. ř. s., leč neprávem.

Zmatečnost řízení (§§ 503, čís. 1. a 477, čís. 9. c. ř. s.), spatřuje v tom, že rozsudky nižších soudů neuvádějí důvodů pro zamítnutí žalobních nároků, aby uznáno bylo právem:

a) že žalovaný nesmí vůz, dokud není trhová cena zaň úplně zaplácena, bez svolení žalobkyně ani prodati, ani zastaviti, a

b) že žalovaný jest povinen vůz ten, totiž kompletně vypravený nákladní automobil značky »Chevrolet«, žalobkyni vydati.

Dovolatelka má pravdu, že rozsudek prvního soudu neuvádí zvláštních důvodů pro zamítnutí obou těchto žalobních nároků, a že rozsudek odv. soudu nemá důvodů ohledně nároku ad a), avšak

*) Pokud autor nemohl tuto svoje názory blíže odůvodniti pro nedostatek místa, odkazuje na svůj spis *Zivilistischer Aufbau des Schadenersatzrechtes*, (M. & H. Marcus, Breslau).

toho nebylo třeba, neboť nároky ty byly pouhým důsledkem vlast. práva žalobkyně k náhradnímu automobilu »Chevrolet«, jež si žalobkyně vyhradila, jak nesporno, k automobilu tomu, když jej smlouvou trhovou ze dne 16. července 1927 žalovanému prodala. Určení tohoto vyhrazeného vlast. práva domáhá se žalobkyně svou žalobou na prvním místě.

Osud dvou uvedených nároků byl podle celého stavu věci i podle zmíněné smlouvy spjat s osudem návrhu prvního, a s ním stál i padal, zamítly-li nižší soudy žalobu v odstavci prvním, bylo tím rozhodnuto též o žalobě v následujících dvou odstavcích.

Tvrzení dovolání, že návrh svrchu ad a) uvedený jest samostatným nárokem obligačním, a jeho zamítnutí mělo být v rozsudcích zvláště odůvodněno, neobstojí, uváží-li se, že v žalobní prosbě se nárok ten neuvádí samostatně, nýbrž v odstavci 1. jako druhá jeho věta a že se činí oprávnění to závislým na doložce časové »dokud vůz není úplně zaplacen«, tedy dokud výhrada žalobkyně práva vlastnického trvá, čímž jeho závislost na osudu prvního nároku byla zřejmě vyjádřena.

Rovněž nárok sub b) shora zmíněný, týkající se povinnosti žalovaného vydati automobil žalobkyni, opřen jest výhradně o její právo vlastnické, mocí jehož vlastník může žádati vydání své věci na každém, kdo mu ji bezprávně zadržuje (369 obč. zák.), to jest, když nesplnil podmínek, za kterých mu vlastník věc půjčil anebo svěřil k použití jako v tomto případě.

Bylo-li rozsudky nižších soudů žalobkyni odepřeno právo vlastnické k automobilu, ztratil půdu i nárok její na vrácení jeho pro včasné nezaplacení splátek, neboť nárok kotvil přece jenom ve vlastnictví žalobkyně. Ostatně odvolací soud odůvodňuje i zánik práva žalobkynina na vydání auta v důvodech rozsudečných, což asi dovolatelka přehlédla. Zvláštní další odůvodnění zamítacího výroku ohledně těchto podružných návrhů žalobních bylo proto postradatelné a nelze proto v nedostatku tomto spatřovati zmatečnost řízení podle §§ 477, čís. 9. a 503, čís. 1. c. ř. s.

Není vadností odv. řízení (§ 503, čís. 2. c. ř. s.), nebyl-li proveden důkaz originálem kupního listu ze dne 16. července 1927, předloženým teprve v řízení odv., neboť takový nový, teprve v odv. řízení nabídnutý důkaz o podstatě sporné otázky, jest nepřípustnou novotou, ke které odv. soud ani neměl přihlížeti (§ 482 c. ř. s.),

Neobstojí však ani výtka nesprávného posouzení věci po stránce právní (§ 503, čís. 4 c. ř. s.).

N. s. přisvědčuje právnímu názoru odv. soudu, že, nabyla-li žalobkyně exekucí k automobilu soude. zást. práva, pozbyla tím vlast. práva k němu a pozbyla i práva, žádati automobil zpět, a práva, žádati na základě výhrady vlast. práva, aby žalovaný automobil nezczizil a nezastavil, neboť žalobkyně vzdala se následkem pojmové neslučitelnosti práva vlast. a zástavního vedením exekuce na vlastní věc mlčky svého vlastnictví k ní, a to bezpodmínečně, a to i pro ten případ, že exekuční právo zástavní bude dodatečně zrušeno na

základě § 251, čís. 6 ex. ř., a to z důvodů, jež uvedl již výstižně odvolací soud.

Názor dovolatelky, že vedením oné exekuce se vzdala své vlast. výhrady pouze pod podmínkou, že nabyté právo zástavní bude trvalým a že povede k jejímu uspokojení v cestě realizace automobilu, nemá opory ani v zákoně (914 obč. zák.), ani v projevené vůli stran. Domáhala-li se žalobkyně přes své vlastnictví k automobilu exekučních kroků jeho zabavením, ač věděla, že žalovaný jiného jmění kromě zmíněného automobilu nemá, činila to na vlastní nebezpečí, že tím pozbude výhod plynoucích pro ni z vyhrazeného práva vlastnického, a proto nemůže nyní, když podle § 251, čís. 6 ex. ř. bylo nabyté zást. právo zrušeno, uplatňovati obživnutí vzdáním se zaniklého práva vlastnického. Obé, právo vlastnické i zástavní, nemohla míti současně, nabyvši druhého, ztratila první, a to definitivně (jud. č. 246 víd. nej. soudu a rozh. 8527 a 4993 sb. n. s.).

Tvrzení její o mlčky nebo výslovně učiněné výhradě, že má obživnouti právo vlast., zanikne-li k zakročení dlužníka právo zást., neodpovídá učiněné kupní smlouvě, z níž takovou úmluvu nelze vyčísti.

I když se připustí, že zrušení exekuce z důvodů § 251, čís. 6 ex. ř. působí ex tunc, nelze nicméně uznati, že zrušením tím obživlo vyhrazené právo vlast., neboť totéž zaniklo již vedením exekuce na vlastní věc, jejím zabavením, byť i zabavení to se stalo neprávem: neboť již vědomé zabavení vlastní věci znamená vzdání se vlastnictví, mlčky projevenou vůlí považovati věc, na niž exekuce se vede, za věc cizí, a nepožadovati ji více zpět mocí práva vlastnického. Toto upuštění od vlastnictví působí zánik práva vlast., kterého by žalobkyně mohla opětně nabýti jen podle předpisů druhé až páté hlavy druhého dílu obč. zák. a nikoliv pouhým zánikem nabytého práva zást., pokud se týče prohlášením jeho za neplatné. Vede-li ten, kdo prodal věc s výhradou práva vlast., exekuci pro kupní cenu na tuto věc, upouští tím od vlast. práva proto, že nemoha míti zároveň k věci právo vlast. i právo zást., rozhodl se tím, že dal věc soudem zabaviti, pro soude. právo zást. Na tom by nezměnila ničeho ani opačná dohoda stran pro právní nemožnost takového ujednání (rozh. 8527 sb. n. s.). Při tom jest lhostejno, zda exekuce byla zrušena z moci úřadu, či snad k návrhu dlužníkovu, jako v tomto případě, neboť dlužník, docílí-li svojí bdělostí zrušení exek. práva zást., vedeného na jeho majetek, nesmí býti hůře postaven, nežli zruší-li soud exekuci z moci úřední.

Názor dovolatelův, že žalovaný při poctivém plnění úmluvy nebyl oprávněn navrhnouti zrušení exekuce podle § 251, čís. 6 ex. ř., nelze dovoditi z kupní smlouvy ze dne 16. července 1927 uzavřené, neboť v ní nebylo ani zmínky o závazku dlužníkovu trpěti exekuci na koupený automobil, vždyť dlužník se zavázal trpěti pouze žalobkyninu výhradu vlast. a práva z ní odvozená, automobil nezcziziti a nezastaviti a jej vydati žalobkyni v případě včasného nezaplacení

úplaty, nikoliv však trpěti exek. zabavení automobilu k jejímu zákroku.

Poukaz žalobkyně na rozhodnutí čís. 6204 sb. n. s. jest nepřipadný, neboť tam ujednaly strany, že žalovaný upustí od práva retenčního, které mu příslušelo pro nezaplacenou pohledávku za opravy automobilu, nabude-li na místě něho a ovšem samozřejmě podrží-li též k automobilu tomu exek. právo zástavní. Jakmile bylo však exek. právo zást. žalovaným dobyto a auto žalobci vydáno, vymohl si žalovaný zrušení exekuce z důvodů § 251, čís. 6 ex. ř. V tom případě uznal ovšem nejv. soud, že dlužník porušil úmluvu a že proto přísluší věriteli nárok na obnovení dřívějšího stavu, dřívějšího zadržovacího práva. Tak tomu však v souzeném případě není, tu nebyla mezi stranami uzavřena úmluva, že žalovaný poskytne za vyhrazené vlastnictví k automobilu možnost, aby si vydobyl k němu exek. právo zástavní, nýbrž žalobkyně vymohla si exek. zabavení automobilu proti vůli žalovaného, bez úmluvy předchozí k tomu směřující, a jednala tedy žalobkyně, když se domáhala práva zást., ač mohla téhož zajištění dosíci uplatněním vlastnictví k věci, na vlastní vrub a nebezpečí a nemůže nyní, když věc dopadla v její neprospěch, vinu a odpovědnost za to svalovati na žalovaného, který meze své obrany nepřekročil.*) Karel Jelínek.

Zaplacením zákonné úhrady nemocenskou pojišťovnou veřejné nemocnici (§ 150 zák. ze dne 9. října 1924 Sb. z. a n.) jest nárok veřejné nemocnice na náhradu ošetrovacích nákladů příslušníka rodiny pojištěnce vypořádán jenom proti pojišťovně, nemocnice má však nárok na náhradu zbytku neuhrazeného proti třetím osobám.

Božena D., manželka člena nemocenské pojišťovny, byla ošetrována ve státní nemocnici v Praze, čímž vznikl ošetrovací náklad v částce 470 Kč. Na toto léčebné zaplatila nemocenská pojišťovna dávku rodinného pojištění 40 Kč, takže neuhrazeno zbylo 430 Kč. Jelikož manželka neměla vlastního jmění, domáhala se nemocnice náhrady zbytku léčebných výloh na manželi ošetrovanky žalobou, opřenou o §§ 91 a 1042 ob. obč. zák.

Soud první stolice žalobu zamítl a v důvodech uvedl: Podle § 95 zák. č. 221/1924 jest nemocenská pojišťovna povinna poskytovat pojištěnci (žalovanému) i jeho manželce jako členu rodiny zdarma lékařskou pomoc, jakož i potřebná léčiva. Podle § 141 jest nemocenská pojišťovna povinna zajistiti, aby se dostalo lékařské pomoci osobám, jež na ní mají proti nemocenské pojišťovně nárok. Podle § 145 může pojišťovna místo dávek podle § 95 poskytnouti na své útraty léčení a ošetrování v nemocnici. Podle § 149 jest pojišťovna povinna, je-li nemocný pojištěnec oše-

*) Datum rozhodnutí nebylo lze obdržeti.